

Historisk fra bunnen

Årgang 2 nr. 4

Desember 2012

Det internasjonale dykketreffet i Bergen neste år.

Treningstank for dykkere 1910

Dere har vel fått med dere fra tidligere medlemsbrev og terminlisten på første side at det er Norges tur til å arrangere det nordiske internasjonale dykkehistoriske treffet neste år. Styret har bestemt at det skal være i Bergen 7. – 9. juni. Sett av datoene.

Foreløpige planer går ut på

at for dem som kommer tidlig fredagen vil vi prøve å få til omvisning på en eller flere dykkeinstitusjoner i Bergen som NUI., DFS. eller trykkamrene på Haukeland universitetssykehus. Om kvelden blir det «kom sammen og bli kjent» arrangement. Her jobber vi med forskjellige alternativer.

Lørdag blir det dykking med historisk utstyr. Vi har søkt Bergen og Omland Havnevesen om dette kan skje i en av hopene i Vågen. Dette for at publikum også skal kunne se utstyret i bruk. Vi vil stille med vår klokke. Finnene har indikert at de kommer med sin. Norge er snart det eneste landet i Europa som dag-

lig bruker hjelmdykkerutstyr så vi viser det, men vi håper de tilreisende deltagerne har med historisk utstyr som de vil demonstrere. Om kvelden møtes vi til middag i samlingen vår av dykkehistorisk utstyr.

Søndag 9. juni blir en mer lukket dykkedag for deltagerne. Da blir det mulighet for å dykke med hverandres medbrakte utstyr, enten i arbeidstankene på Dykkerutdanningen, eller i sjøen utenfor. Ut på ettermiddagen er det slutt.

Terminliste 2013

- GENERALFORSAMLING I LARKOLLEN 8. MARS
- INTERNASJONALT DYKKETREFF I BERGEN 7.—9. JUNI
- NUI DYKKESEMINAR 20.—21. NOVEMBER
- LUTEFISKEN DYKKEKONFERANSE I OSLO 29. NOVEMBER

VET DU OM NOE DYKKEHISTORISK ARRANGEMENT MELD FRA TIL POST@DYKKEHISTORISK.NO

Kontingent for 2012.

Ingen forening kan drive uten medlemmer. Uten medlemmer ingen forening. Noen av dere ønsker ikke å være med i Norsk Dykkehistorisk Forening. Det er en ærlig sak, men det kunne vært hyggelig å få vite hvorfor. Da kan vi forbedre oss.

I løpet av året har noen av dere fått purringer på kontingent for 2012 i posten eller på e-post, men har ikke betalt. De det gjelder kan betale nå til vår bankkonto 3411.22.74482 så kan du fortsatt støtte oss i vårt arbeid.

Hvis ikke blir du strøket fra medlemslisten til nyttår.

I dette nummeret:

DYKKEHISTORISK TREFF	1
TERMINLISTE	1
KONTINGENT 2012	1
DYKKEHISTORIE OG BERGING I ITALIA	2/3
KLOKKEKURS I TROMSØ 1973	4

Dykke- og bergningshistorie fra Italia.

Jeg burde selvfølgelig skrive om norsk dykkehistorie, men denne italienske historien er litt spesiell.

Alle husker vel keiser Caligula fra historietimene på skolen. På Wikipedia står det:

Gaius Julius Caesar Augustus Germanicus (født 12, død 41 e.Kr.), mest kjent som **Caligula**, var den tredje keiseren av Romerriket, i fire år fra 37 til 41. Ved siden av Nero (37–68 e.Kr.) er han den som oftest trekkes frem som et eksempel på «galskap» blant de romerske keisere.

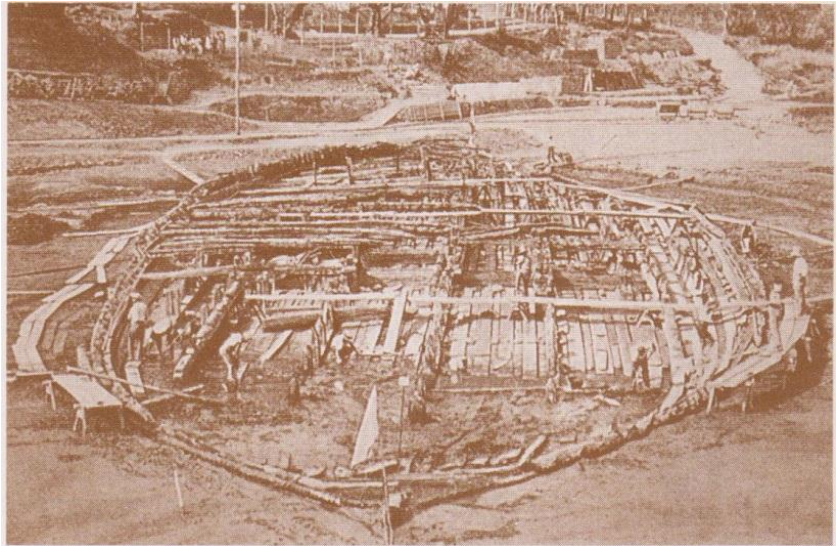
Hvor kommer dykkehistorien inn? Jo han bygget seg to flytende luksusslott på Nemisjøen ca. 30 km. utenfor Roma. Nemisjøen er en kratersjø som hadde kultstatus på denne tiden. Den var senter for dyrkelse av den romerske gudinnen Diana og rundt sjøen lå det store villaer og slott på Caligulas tid.

Tiden gikk og de flytende slottene sank med rikdommer om bord i henhold til overleverte

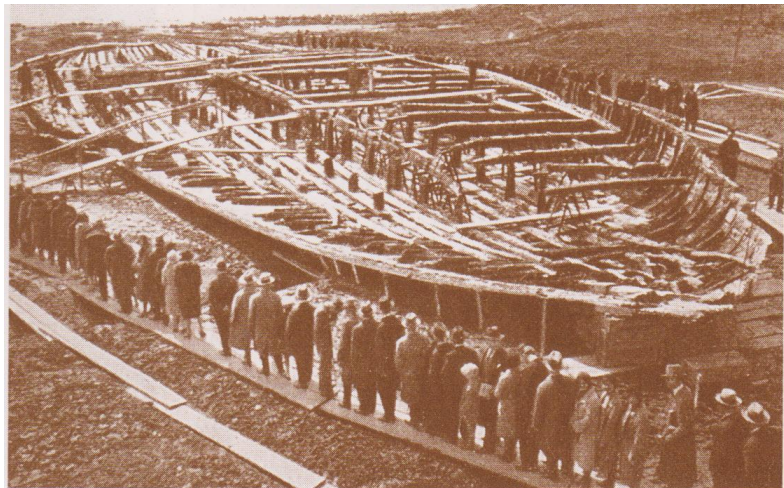

historier. Dette tiltrakk seg skattejegere gjennom århundrene som ville prøve å heve vrakene uten å lykkes, men de gjorde stor skade på vrakene. De brukte kroker og stenger og fikk opp gjenstander og deler av skipene og slottene eller rester av disse. Det er situasjonen frem til 1531. Da kommer Guglielmo di Lorena til Nemisjøen med sin dykkerklokke. Tegningen her på siden er av en kopi som ble bygget i 1896. Klokken ble «båret på skuldrene og hadde et vindu i ansiktshøyde og hendene kunne brukes litt utenfor eller under klokken. Så nå kan vi starte en diskusjon. Han hevdet han kunne være nede i en time. Han fant vraket/vrakene, med dypeste punkt på 18 meters dyp. Fra dykketeorien husker vi Boyles lov. Etter loven skulle vannet stå ca. 2/3 opp i klokken på denne dybden så han ville druknet. Han må ha hatt en form for etterfylling av luft uten at det har vært nevnt i samtidige kilder. Aristoteles

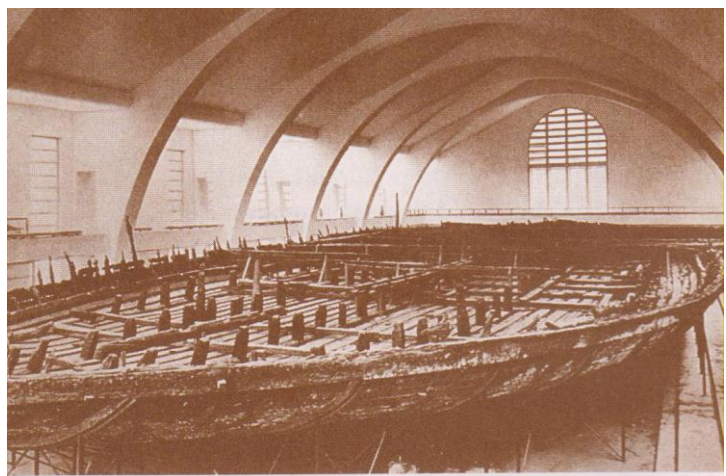
nevner i sitt verk Problemata at dykkerne fikk luft sent ned til dem. (Dette verket er omdiskutert). Men det kan ha inspirert di Lorena. Han fikk opp gjenstander fra dypet som han solgte, men klarte aldri å heve vrakene. Mange ønsket å gjøre det, men vi må helt frem til Mussolini før de berger vrakene og det på en ganske spektakulær måte.

Nemisjøen er som nevnt en kratersjø. De besluttet å pumpe vannet ut. Dette gjorde de over en periode på fire år og totalt ble det pumpet ut over 40 millioner kubikkmeter vann. Da hadde vannivået sunket 20 meter. (Sjøen er 33 meter dyp.) Det første vraket ble tatt på land i 1931 og det andre vraket i 1932. I tillegg fant de en ti meter lang båt.

Hvor store var vrakene? Det første vraket var 70 meter langt og 20 meter bredt. Det andre henholdsvis 73 og 24 meter. Funnene ble plassert i et spesialbygget hangarlignende museum som kom i brann da tyskerne trakk seg tilbake fra Italia. Det er og mulig at museet kom i brann fra en alliert bombe som forsinket antente museet. Museet er der fortsatt, men i dag er det modeller av skipene i skala 1 : 5 som er utstilt samt noen gjenstander fra de opprinnelige skipsslottene.

Klokkedykkerkurset i Tromsø i 1973.

Det er snart 40 år siden det første norske klokkedykkerkurset ble arrangert av Seaway Diving A/S og Nordive A/S i Tromsø.

Før jul var noen av kursdeltagerne samlet i en helt annen anledning i Bergen, og vi ble enige om å planlegge et 40års jubileum for de av oss som fortsatt er i live. Vi er blitt en godt voksen gjeng som bildet på denne siden viser.

Kurset ble gjennomført om bord på en bilferge M/F «Fjellør». Her var det montert et kammer på dekk, og klokken var kombinert som kammer og klokke. Vi klatret inn i den liggende klokken som så ble løftet opp i stående posisjon før den ble senket ned fra akterenden. Vi brukte halvåpne

Fra venste Svein Tennebeek, Hans Jacob Faye, Bjørn W. Kahrs, Arne Mjelde og Kåre Braksted

pusteapparater med heliox, men disse ble kun brukt når dybden var over 50 meter. Det var selvfølgelig bouncedykking så klokken ble senket til bunn med atmosfæretrykk. Det var muntlig kommunikasjon til klokken, men ikke ut til dykkeren. Det ble brukt linesignaler fra klokkemann til dykker. Klokken ble blåst ned med luft hele veien. På de grunne dykkene brukte vi nitroxapparater. Så på 100 meters dykket gikk vi over på heliox når vi passerte 50 meter under nedblåsing. Da hadde vi ikke lengre muntlig kommunikasjon fra klokken. Det ble ordnet med en rød knapp som når vi trykket på den betød «Nei» og

en grønn knapp som betød «Ja». Så kommunikasjonen ble f. eks.: «Er bunndøren lukket?» Det var den og vi trykket på grønn knapp. For en så viktig beskjed ble spørsmålet gjentatt og besvart med å trykke på grønn knapp en gang til.

Dekompresjonen ble startet med klokken i sjøen og fortsatt på dekk. Da ble klokken lagt ned og køylene slått opp og vi avsluttet dekompresjonen med oksygenpusting. I et senere nummer av bladet, etter 40 års jubileet, vil jeg komme inn på kurset i mer detalj.

Så ønsker redaksjonen og styret i Norsk Dykkehistorisk Forening alle medlemmer og interesserte

God Jul og Godt Nyttår!

I redaksjonen: Bjørn W. Kahrs